

Geldrop.

Bezoek aan Geldrop 2 Augustus 1895.

De administratie gaf blijk van kunde en nauwgezetheid. De gemeente-veldwachter (een gepensioneerde marechaussee) drinkt; dezer van blaas naar de les gelezen.

Te ontbijten geraagd door het Staten-lid Vincent van den Heuvel; uitnodiging niet aangenomen. - Idem bij Pompeij (lid der Staten), bedankt.

Openbare school bezocht; het onderwijs in de klasse van het hoofd der school was zeer goed.

Den 28sten April 1899 bezocht ik deze gemeente; ik reed van Lindhoven naar Geldrop; vandaar over Heeze (waar ik ontbeet in de herberg van Diska van den Bergh) naar Someren; en vandaar langs de Zuid-Willmvaart naar Helmond, waar ik den keir naar den Bosch nam. - Ik had verzocht, dat men mij niet feestelijk zou ontvangen; behalve het uitsteken van een enkele vlag was daaraan vrijwel voldaan.

Op het Raadhuis vond ik den burgemeester met den wethouder van Gaal; de wethouder van den Heuvel was ziek; verder waren daar secretaris en ontvanger.

Ik vernam, dat de gemeente-veldwachter, over wiens drinken tijdens mijn vorig bezoek geklaagd werd, reeds was ontslagen; over zijn opvolger was de burgemeester zeer tevreden.

Het een provinciaal subsidie van 80% legde de gemeente Geldrop inder tijd den weg Geldrop - Station Mierden (Ceneind). - Geldrop betaalde daaraan destijds f 1200.- de weg kostte f 9000.-; enige fabrikanten betaalden de rest. Men beklagde zich nu zeer, dat het onderhoud van dien weg zooveel kostte; men vroeg, of het niet mogelijk zou zijn, dat de provincie het onderhoud van dien weg - voor zover die onder Mierden ligt - op zich nam; ik kon daarop natuurlijk niet het minste uitzicht geven. -

Toen die weg werd aangelegd, stookten de fabrikanten uit Geldrop Duitsche kolen; omdat de wagons nu, van

Geldrop.

Venlo komende, slechts tot station Nijnerkwamen, scheel, de zulkte f. 90 per wagonlading, tegen vroeger, dat de wagons doorliepen tot Eindhoven. — Omdat de fabriekanten op die wijze voordeel hadden bij een hardere weg van Geldrop naar station Nijner, betaalden zij een gedeelte van de aanlegkosten van dien weg. —

In latere jaren gingen de fabrikanten Belgische kolen gebruiken in plaats van Duitse; de wagons kwamen toen natuurlijk weer te Eindhoven dan. Daar, aan dankt de paardentram Eindhoven-Geldrop zijn ontstaan; de wagons steenkolen (volgens den burgemeester ± 500 3 jaars) komen nu per paardentram te Geldrop. — Dit zou per wagon voor de fabrikanten een verschil in prijs geven van f. 4. — met vroeger, toen de steenkolen per as van Eindhoven naar Geldrop moesten worden vervoerd. — Die paardentram kan vrijwel bestaan; behalve de rente en de aflossing van twee obligatieleningen werd in 1898 goedgekeurd, dat de aandeelhouders ongeveer 3% kregen. —

Vincent van den Heuvel doet op het oogenblik zijn uiterste best, om in plaats van een paardentram Eindhoven-Geldrop, een stoomtram Eindhoven-Helmond te krijgen.

Hij stuit op allerlei kleinzieligen tegenstand uit Eindhoven, waar men den tram niet door de rechte straat wil laten gaan, en het Gemeentebestuur tracht een nieuwen toegang tot de stad op kosten van de Staatsschappij te verkrijgen; evenzoo Helmond, waar men geen vergunning wil geven, dat de tram over de brug over de Zuid-Willensvaart in de stad komt. — v.d.

Heuvel meent het voor den bouw van de tram benodigde kapitaal van een Belgisch consortium te kunnen verkrijgen. —

Van den burgemeester vernam ik, dat er meer verkeer is tussehen Geldrop en Helmond dan tussehen Geldrop en Eindhoven; de menschen te Eindhoven zijn voor die van Geldrop te groote heeren. —

Ik vroeg aan den burgemeester hoe het kwam, dat Geldrop, waar toch een bloeiende industrie is, in 1898

Geldrop.

in zijental was achteruit gegaan; de burgemeester verklaarde dit, door er op te wijzen, dat als een fabriekant zich uitbreidt, zulks gewoonlijk bestaat in het aanschaffen van nieuwe machineriën; de installatie van nieuwe machines heeft gewoonlijk tengevolge, dat er minder arbeiders noodig zijn, daardoor besparing van loon en daardoor weer meer in staat om te concurreeren. —

Van den burgemeester vernam ik, dat er gevolg gegeven was aan mijn wens, bij mijn vorig bezoek gegeven, om n.l. de herbergen te avonds op tijd te sluiten; men had de politieverordening herzien; de herbergen moeten nu om 11 uur sluiten, terwijl de burgemeester gemachtigd is om in sommige gevallen het sluitingsuur tot uiterlijk 12 uur te verlengen. — Het plakken gedurende heele nachten in de herbergen heeft nu opgehouden; op zijn laatst om 12 uur 's nachts is alles reestig. —

Op mijn audientie verscheen 1° het 2° Kamerlid Vincent van den Heuvel; 2° de notaris Abertens; 3° de H. E. H. Aertsma's pastoor, en 4° de fabrikant van Hoven. Van allen vernam ik het verzoek, dat de burgemeester, bij gelegenheid van zijn 25 jarig ambtsjubilé mocht gedecoreerd worden.

Den 14 Juli 1903 kwam ik weer in Geldrop; ik had dien dag eerst Someren bezocht, en onthield in de herberg van Liska van den Bergh te Gleeze. —

Burgemeester vermeldt het groot aantal leventjes aan gegeven kinderen met de thans veelvuldige beproefde fondsen. Om daarvan te kunnen trekken, moet men een verklaring overleggen van den ambtenaar van den burgerijden stand. Terwijl vroeger de onvoldragen veelal werd weggelaten, geschiedt nu een voornemige aangifte bij den ambtenaar van den burgerijden stand.

Een onwettige geboorte; geen gedragingen buidelijken; enkele verhalen van openbare dronkenschap, vooral van men schen uit des gekruchten; enkele verhalen wegens overbrenging politieure herbergen.

Voor den raad moet er gestemd worden; men wil den

Geldrop.

Di janszen verkouder heroes van Spaal lullen vallen, en stelde diens schoonschoon tegenover hem. De eerste onderde, kenaar van de lijst voor den schoonschoon was Vincent v. d. Heuvel. — Albrecht hiertoe over te gaan, had men den gemeentesecretaris Steshens op hem afgezonden, ten einde hem te bewegen zich niet herkiesbaar te stellen; van Spaal had zich daarran niet willen laten vinden. — Er was in Geldrop nog nooit gestedend, noch voor Karmen, noch voor Staten, noch voor Vlaand; menreesde, dat er nu in de gemeente zeer veel ongeroepen zou ontstaan. —

De Heijerij zal veelvuldig nog wel geen lijn kunnen van Lindbroek naar Helmond; men zal zonder onbegrijpelijkheid niet door Geldrop kunnen komen; de hui, den van de mede van de hant en van den melkelaar van Engeland schijnen niet te koop.

De meeste oord oerhoof is naar den Bosh gegaan; wat overblijft is door Mr. ^{deerde en} Weem bij elkaar gephakt, en gegin, venturiseerd; op verzoek van Mr. Wandelaar werd er in 1902 een afzonderlijke archiefkamer tje voor gebouwd.

De gemeente had vroeger nog al bezittingen; toen men in der tijd een harden weg wilde maken van Lindbroek naar Dierde, wilde men dien te leggen over des lphuichden. — Geldrop bood ten $\text{f} 10.000$ als de weg over Geldrop kwam, en Geldrop op die wijze een harden weg kreeg. — Om die $\text{f} 10.000$ te kunnen betalen werden de gemeente eigendommen — meestal heide — te gilde gemaakt.

Er zijn 100 Protestanten in Geldrop; zij behoren onder den dominee van Nuenen; er is in Geldrop heel eene Protestante kerk. — De algemeene begraafplaats ligt op den weg van Geldrop naar Dierde, midden in de heide.

De janszen — de zwaag van den burgemeester — is belast met doodschouw, vaccinalie, genesen verloskundige hulp. — De nee waerwaer is er in Geldrop niet. —

Als er een uit raad gelaet wordt, dan gaat de verloskundige der hui, vindt deze, dat het er verlaet uitriek, dan laat de burgemeester een verlaet komen; de kosten van den verlaet komen door ten laste van de gemeente.

De gemeentewerker krijgt een gratificatie van $\text{f} 60$; ik heb

Geldrop.

Er sterk op aangedrongen, om dat hij zijn tractement te leggen. Wegens overbeding van de leerplichtwet maesten er nog al enkele verhalen worden opgemaakt; na dat er eenige ver, oordelingen gevallen waren hield het schoolverzuim op. — Van ± 20 leerlingen werd herhalingsonderwijs gegeven; de cursus werd trouw gevolgd.

Naar de Zusterschool gaan vele meisjes uit Tongelre en des lphuichden; daardoor zijn er zoveel kinderen meer als op de openbare school.

Armoedige gebrek wordt in Geldrop nergens gezien. Het algemeen armbeduur heeft een eigen inkomst van $\pm \text{f} 1300$ en krijgt bovendien $\text{f} 300$ van gemeente. Het geld wordt meest gebruikt voor bestellingen; voor $\text{f} 100$ per jaar worden ze in het gasthuis opgenomen. — Het financieel steun van gemeente werd bij het gasthuis een gebouw opgericht voor lijders aan besmettelijke ziekten; voor $\text{f} 0.30$ verplegingskosten per dag en per lijder nammen de zusters de verplichting op zich, om arme lijders van besmettelijke ziekten op te nemen.

De industrie in Geldrop gaat zeer goed; heeft het nooit overdreven druk; klaart zinniger over slaps te van werk.

Gedwongen winkelnering komt voor bij van Besouw; deze heeft drinken en bakkerij, en dwingt zijn fabriekswaak om daar te koop; hij schijnt toch geen misbruik van zijne po, sition te maken, en is (hemint) bij zijn werkwalk.

Firma H. Lyden en zonen (Schellens) bebaalt zijn volk niet graag wel; zoo heeft hij twee boekhouders, die hij moet doerde salariseert; maar hij laat toe, dat zij een winkel hebben, en dwingt zijn volk, daar te koop.

Zeer erg was vroeger de gedwongen winkelnering bij de wed. Nieuwenhuizen — Godefrus, een nicht van lrecht van den Heuvel; de ^{lphuis} meesters van v. d. Heuvel maesten in die winkel hun kon komen halen en huss werk afleveren. — Alseme klachten over de gedwongen winkelnering waren zoo erg, dat het zelfs in den 21dag beland werd, en dat men het Kamerlid v. d. Heuvel aldaar zoo hard viel over den ergen lijken toestand in Geldrop, dat hij zich gedwongen zag naar van een einde te maken. Sinds drie jaren is van dien verlaet toestand een einde gemaakt.

Geldrop.

Audientie verkleend aan Vincent v. d. Kleuel, die klaagt, dat het zoo slecht valt met zijn tram naar Zehlmond, aan de v. Exp, een jongen arts, die zich gevestigd had te Zehlmond, in de hoop eventueel de opvolger te worden van Dr. Jaspers; — en aan Mevrouw Vlaenderaar van Geldrop, die hare opwachting kwam maken. —

Ombrent haar en hare familie het volgende:

Mevrouw H. D. Vlaenderaar van Geldrops geboren jonkvrouwe Holmberg de Beckfeldt is een stoupe dame van ± 20 jaren. — Met haar huwelijk met den heer Vlaenderaar heeft zij vier kinderen

Charlotta, geboren in 1846; ongehuwd, altijd op reis.

Clara, geboren in 1851, weduwe van v. Kijck. Kieckwijck de

Marie Annelie, geb. in 1854, gehuwd met van ^{Paris} Elderen

Van Kemfers de v. Klage

Renouline, geb. in 1857, gehuwd met v. Tuijll v. Seroos.

Kerken, burgemeester van Overberg.

De oude heer Vlaenderaar was de zoon van een vroegeren Kantoorrechter te Bazel; hij maakte in Indië een groot fortuin in suiker, evenals zijn vriend van Kijck van Kieckwijck, gehuwd met zijn zuster. — Toen Mevrouw van Kijck van Kieckwijck stierf, hertrouwdde hij met zijn nicht Clara Vlaenderaar. —

Terwijl de oude heer Vlaenderaar in Indië was, woude zijne vrouw te Paris om de opvoeding te maken van de kinderen. —

Geldrop of het Kasteel te Geldrop erfden zij van een tante, Sarah Vlaenderaar, weduwe van den heer Houppica ?? te Brecht. —

De oude heer werd zeer geprezen om zijn eenvoud en heermantiteit. —

Mevrouw Vlaenderaar is zeer bij de pincken; zij ad., minsteert zelfs haar vermogen. — Zij ligt in proces met v. Tuijll van Heere over het jachtrecht te des Ghebruelen, hetwelk v. T. beweent te bezitten en niet kan bewijzen; voor haar occuperen van keeuwen in Hollum, voor van Tuijll de Bergmann. —

De schoonzoon van Tuijll had erfgenamen van Heere

Geldrop.

moeten zijn; om zijn gedrag werd het testament ver., anderd het voordeel van den tegenwoordigen eigenaar. Van daar nu rezie bespelen de bewoners der twee kasteelen, van daar procedures over jacht enz. —

Mevrouw Vlaenderaar blijft gewoondijk tot Kerstmis buiten; als alle parkieten behaald hebben (omstreeks 1 Dec.ember maeten de eerden er zijn) verpakt ze naar den klage. Met haar kinderen heeft ze afgedaald; in Indië nabij ze nog koloniale bezittingen hebben; in Geldrop ligt niet meer dan een 25 H. A.; maar in Heere, des Ghebruelen en Stratum moet ze zeer vele gronden hebben liggen.

Den 4 April 1904 kwam ik weer in Geldrop; ik had even Lindhaven bezocht, en reed van daar naar Geldrop; per rijtuig keerde ik later naar Lindhaven terug.

Ik verkleende audientie aan J. v. d. Kleuel, die zich beklagde, dat hij geen vergoeding kreeg voor zijn zoon, die onder diep. Daartoe aan het Kasteel van Vincent van den Kleuel; hij stelde blijbaar in een slecht vel. Zij vertelde mij, dat hij in Geldrop ge., heel uit zaken was, maar dat hij weer in zaken was gegaan in Zehlmond, in de firma Sanders en Swane, bij welke firma zijne schoonmoeder sterk geïnteresseerd was geweest; hij had, om geen groot kapitaal te verliezen, zich gedwongen gezien de aandelen van zusters en broers over te nemen, en op die wijze eigenaar van die fabriek te worden. — Gedurende gerui., men tijd bespraken we de toekomst van Geldrop, inmer., hand met den tram naar Lindhaven, den tram naar Zehlmond, den tram naar Heere (in aanleg), en de spoor Eindhoven - Weert. — Het station komt op ± 500 Heere buiten de o. kan te staan; van den toegangsweg naar het station zal het afhangen, wat er van het verschen gelegen terrein te maken is; v. d. Kleuel wilde, dat de gemeente al dat terrein kocht, daar de straten traceerde, en vervolgens de gronden tot bouwterrein verkauwde.

Kan gezien het mij voorlezen, dat v. d. Kleuel hierin gelijk had, bracht ik deze aan gelegenheid later bij B. en W. ter sprake; ik liet mij de kaarten voorlezen en deed erg mijn best, om de theuwaren van den burgemeester,

Geldrop.

die alle van finantielen aard waren te ontbreken. -
De meende, dat Lpeldrop. Staal. geen bewaar zouden maken tegen eene
geldleening met aflossing op zeer langen termijn.

De moraliteit neemt langzaam af; gedwongen huwelijken ko-
men nog weinig voor; men beschouwt dat nog als schande; ook
bijna geen onwettige geboorten. Veel drankgebruik; betrekkelijk weinig
misbruik; veel drankgebruik in beerhuizen, evenwel meestal te
constabeelen. - De fabrieksarbeiders bewerken geen eigen af-
gehuurd land meer; ze misten ook geen varken meer, als de fa-
brieken uit zijn. Langs 's avonds al het ^{werk} volk op straat, en vaak
daar allerlei straatschenderij uit; geen vogeltje passeert, of het maekt
een vertje buiten.

Baron van Teyll uit Voorburg is eigenaar geworden van het kas-
teel te Lpeldrop; hij verloor zijne probeerde over het heerlijk jachtrecht
te Zespeukten. En den afgelopen zomer bracht hij drie maanden
in Lpeldrop door.

Dr. Jaspers is overleden; in zijn plaats werd dr. v. Exp. benoemd
tot gemeente doctor.

Den 9 Mei 1911 bezocht ik vanuit Lindhaven de gemeenten
Lsten, Someren en Lpeldrop; aan het station ~~Lind~~ Dierenne vond ik
het rijtuig, waarmee ik de toernie deed.

Wethouder van den Kleef is overleden; hijzelf zijn broeder
werd een zekere Sanders tot raadslid gekozen, zoodat de naam
van den Kleef thans niet meer aan het gemeentebestuur verboden is.
Dit komt vooral ter gevolge van het overlijden van het Raadslid
Schellens, hoofd der firma lijken en Zonen; deze was vroeger
met de van den Kleef in dezelfde zaak; hij is bovendien aom hem
geparenteerd; hij kreeg echter ruzie met hem, en is sinds hem
bervroede tegenstander. - Als er het een of andere goede plan
is uitgedacht door een van den Kleef, dan wordt het per se
door Schellens tegen gewerkt; zoo bij de plannen, om lijken
het in aanbouw zijnde station en Lpeldrop wegen te traceeren,
om dat een mooi uitzicht van de gemeente te komen. Het is wel
jammer, want daar wordt de baal niet voor goed bedorven.

Bij de aanstaande raadsverkiezing zal het erg spannen;
Sanders moet daan heulonen worden; - vermoedelijk zal
kleefendijns dan vallen, het enige beeren element in den Raad.

Geldrop.

De bouw van de lijn Lindhaven - Weert geeft veel vertier in de gemeen-
te, en veel politierog; ± 500 menschen, meest spolderwerkers, wonen
tijdelijk in Lpeldrop; 399 wonen samen in eene oude leegstaande
fabriek. Als er om den regen niet gemerkt kan worden, geven
ze veel dreuk en loot; evensoo des zondags. De veldwerkers
uit Lpeldrop en Zespeukten, de marcelausse uit Lindhaven
en Zespe hebben dreuk dien; tot nu toe lijs alles goed af. -

Men gaf aan de Beelcentrale eene concessie onder bloeding, doch
dese ieder oogenblik zou kunnen worden ingetrokken; de Beelcentrale
vond dat te gevaarlijk en maakte er geen gebruik van.

Lpeldrop geeft h. d. Ouderwijs; op de herhalingschool gaan
25 kinderen; op het patronaat krijgen ± 100 kinderen van 12-16
jaar des zondags les; eigenlijk gewoon herhalings onderwijs; het
onderwijs wordt daar kosteloos gegeven door de 3 openbare onderwijzers.

Op de zes fabrieken wordt gemiddeld 10% uur draags ge-
werkt; gemiddeld wordt daar ~~staaf~~ f 8 per week verdiend.

Wethouder van Besouw, hoofd der fabriek van G. van
Besouw was aanvankelijk een gewone fabrieksarbeider te
Lpeldrop op de fabriek van Berenburg; door zijne bijzondere
oprechtheid kwam hij op het zijne tegenwoordige positie.

De geest van het volk is nog vrij goed; de baroden zijn dood,
men hoort er hen minste niet meer van; de verhouding op de
fabrieken tusschen patroons en arbeiders is goed. - De morali-
teit gaat hard achteruit; veel gedwongen huwelijken; nog
meer gevallen van abortus, gesproeven door eene sage flesche
te Wessel. - Fabrieksarbeiders wonen voor $\frac{2}{3}$ gehuurd;
woninghuur minstens f 1. - per week; land hebben ze ook
goed als niet meer in huur. - Wethouder en baren van
Lpeldrop en Zonen hebben winkel, door het verkevalle duuk be-
zocht. over gedwongen winkelvering hoort men niet klagen.

Vele dachten over waterschaade; operaden om toch de kan-
den in een te slaan tot afloop van watermalen en derg.

Als belanghebbende gemeenten - waaraan ook Lpeldrop gerekend
wordt te behouden - er go mille voor over hebben; zal de lijn;
haar lijn Lpeldrop - Zespe verlenen tot Budel.

Vn van Teyll zal bedanken als bevoegde van Voorbaten,
en zich voor goed te Lpeldrop vestigen, voor zijn zoon, gehuurd
met frantsche Chantles, wordt eene villa gebouwd; ook deze komt

Geldrop.

0 dus in Geldrop wonen.

De Dommel loopt met 3 gronddeikers onder het Lindhovensche kanaal door; twee van die deikers zijn dicht gelaopen; herstel van een en ander zou volgens den burgemeester 20 millie kosten.

Den 7 juni 1916 bezoekt ik per auto van uit Helmond de gemeenten Geldrop en Stratum.

De industrie gaat uitstekend; heeft moeite gehad om aan grondstoffen te komen. Mr Dr Jan van Best door de Regering benoemd om te helpen, heeft een verkeerde rol gespeeld; belartigele vooral zijn eigen belang; zijne commissie als Regeringcommissaris niet ingetrokken, op voorwaarde, dat hij zich nergens meer mee zou bemoeien. Door Katholieke Kamerfractie is een raad van der Benaming, om naar zijne handelingen een onderzoek in te stellen; deze heeft nog geen uitspraak gedaan.

Welke volk verdient veelgeld; er is een tekort aan handen arbeid; Belgische quakernieerden op fabrieken werkzaam. Moraliteit arbeiders bleekt sterk; vooral door dansgelegenheden in Lindhoven en Helmond. Het volk gaat daar per tram heen, en komt 's nachts te voet terug.

1 groot tekort aan arbeiderswoningen; gemeente heeft er acht gebouwd; zal er nog meer bouwen. Jammer, dat het bouwen zoo duur is, ten dezerdoor de heeslener betrekkelijke hoog; tot f 2.45.

Arbeiders verdienen gemiddeld f 12. —

Sinds mobilisatie is politieer 10 uur; daardoor minder drankgebruik, rechtspartijen enz. Sinds 1 januari 5 processen verbaal wegens bronkenschap. —

Leest van het werkvolk is goed; verhoudingen op de fabrieken dito.

Het is erg jammer, dat Geldrop in der tijd de hand niet geleefd heeft op de terreinen bespreken het station en de stad. Daar zou minstens f 100.000 mede verdiend zijn, terwijl men een ordelijken haastomd zover gekregen hebben; nu is er alleen een mooie hoofdstad, terwijl de dwars straten geheel ontbreken.

Wanneer het Rijk subsidie wil betalen in de kosten

Geldrop.

van aanleg van de tramlijn Geldrop-Heeze, dan komt de tram van Heeze naar Breda tot stand. —

Er schijnt kans te zijn, dat de firma van den Kleem haar watermolen wil verkoopen. Wanneer die opgevoerd mocht worden, dan zou daarmee het waterkeizer in de gemeente Heeze ophouden. Burgemeester Sleskens wil zijn best doen, om het in die richting te sturen. — Vezet is te wachten van de firma Visserlycken, die belang heeft bij hoog water, om een goede bekerij te houden voor haar goederen.

De gronddeikers onder het Lindhovensche kanaal zijn niet verstoort; laten althans voldoende water door, zovels bij een normaal waterpassing van den stand van het water onder en boven het kanaal is gebleven.

Er is een plan in studie, om de geheele gemeente behoorlijk te rioleeren. Het ligt in het voornemen, om dat plan succesrijvelijk bij gedeelten uit te voeren.

Een algemeen keukinogedienst van levensmiddelen voor de heele provincie zou men zeer loeijeliken

Den 5 augustus 1920 bezoekt ik de gemeenten Eldhoven en Geldrop.

Welhouder Van der Stuyll van Serooskerken was in Schakland; ik was dus aangewezen op den burgemeester en op den welhouder van Kracht; deze laatste vervulde meestal een wijzende rol.

Volgens B. en W. doch de watermolen van v. d. Kleem geen afbreuk aan den waterafvoer op den kleinen Dommel; de molen is buiten werking gesteld; de molen is weggebroken, daardoor heeft de rivier ^{hare} oude bedding weer terug gekregen. De sleis is er nog, en die wordt sornbids nady gebruikt. — De Katholieke watermolen en de Mettenche id. zijn echter nady in bedrijf, en daar wordt het water dus veel opgestuwd en hezen ophouden.

Door door de graste ontginningen van de laatste jaren bleef 1000 h. A., de Bestichille 2000, sterker Belichie

Geldrop.

2200 h.t. wordt plotseling een ^{te} groote hoeveelheid water op de rivier gebracht; daarop is het stroombed niet berekend; dat moet dus noodzakelijk verbreed en verdiept.

Spemente bouwde 50 + 46 arbeiders woningen + 10 betere woningen; de bouw van 20 betere woningen wordt binnenkort aangebesteed. — Men is thans met het bouwen bij; blijft de industrie zich echter uitbreiden dan zal men met meer moeten beginnen!

Bij de raadsverkiezing was geen strijd; Bm van Duffel kreeg een plaats op de Katholieke lijst! Bij enkele candidaatstelling werden de Meeren gekozen.

De hoofdelijke onslak bedraagt f 30.000. L 2.4% van het vermaagen; dus heel weinig drukkend!

Het elektriciteits bedrijf is een goedmijn voor de gemeente; licht kost 30 knt de k.u. en kracht 20! In 1919 werd een zuivere winst gemaakt van + f 4500.—

De finantien van Geldrop zijn gunstig; alle distributieschuld is betaald; schuld heeft de gemeente niet. Men besteedt dit jaar f 70.000.— het het in orde brengen van de bestrating.

Enkele gedeelten van de gemeente zijn gerialeerd; een goede rialeering van de gehele gemeente ($\pm$ 8 h.t.) zou circa twee hon kosten; daarvoor durft men voorloopig niet aan.

De industrie in Geldrop gaat goed; wat thans gefabriceerd wordt, gaat weg; maar op in het ma. garijn zit bij vele fabrikanen nog al wat van inferieure kwaliteit, tijdens den oorlog gemerkt van slechte grondstoffen; het kost moeite om die goederen op orde te krijgen.

Na afloop van mijn bezoek ging ik bij Mevr. Steskens een kop thee drinken. De mevr. chert bewoont een mooi pand, schuin tegenover het Raadhuis; in den tijd van malaise in de industrie werd het door Steskens gekocht voor f 8000. het zou nu wel f 40.000 waard zijn! — Steskens heeft 4 kinderen in leven

Geldrop

(1 doord); het oudste is 14 jaar. — Het ziet er in huis heel afjes uit; beter dan burgerlijk.

Den 12^{den} Augustus 1924 kwam ik weer in Geldrop. Ter voorziening in de volkshuisvesting bouwde gemeente 94 gewone arbeiders woningen en 12 kleinere (opgeleefde) die b. Middelenstands woningen werden niet gebouwd. De exploitatie van die woningen kost jaarlijks + f 5000.— Om bouw te worden in eigen huis, hebben W. en W. aan den Minister voorgesteld, dat de Rijksoverschotten aan het Rijk terug te betalen, onder aftrek van de boevenmeie, welke het Rijk verleende voor woningbouw ten tijde dat de diverse woningen gebouwd werden. Dat voorstel is op het moment in den slaag in onderzoek.

De vereniging Geldrops-Des Gephuchten is thans geheel geconsolideerd. Des Gephuchten heeft 4 leden in den Raad Grep-parkijsschappen in gemeente. In den Raad zitten 4 boeren en een arbeider; de rest zijn burgers.

Het gaat de industrie slecht; dividend en kantienne betaling brengt niets meer op; toen de industrie goed ging, maakte de gemeente f 17.000.—

Het elektriciteitsbedrijf gaat bijzonder goed; winstsaldo ruim f 8000.— Men laat de winst in het bedrijf, en gebruikt die voor uitbreiding of verbetering. Zoo werd de ombouw van het bereijngroensch net in een ditzonder. grondsch daaruit betaald.

Het linolieren sloot men een contract voor de levering van gas en water; op den duur zal dat wel voordelig blijken, maar aanvankelijk zal men daarmee wel geen zijde spinnen. De bedoeling is om de drie bedrijven gas, electriciteit en water in een deskeundige hand te vereenigen; de batige saldo's van het elektriciteitsbedrijf zullen dan de nadeelige saldo's van de andere bedrijven moeten dekken.

De gemeente stichtte een stedelijk slachthuis; het komt waarschijnlijk dit jaar nog in exploitatie; bouw + terrein + geheel compleet inrichting kost + f 30.000. Men meent op de exploitatie kosten te zullen verdienen.

Geldrop

Men kocht een schitterend woonhuis van de Wed. Schellens-Lyken, en richtte dat in tot Kraadhuis; kosten van aankoop, meubilering, centrale verwarming enz. bedroegen $\text{ƒ} 50.000$.

Het Wit-Gele kruis vestigde in Geldrop 2 verpleegsters; de ene is een Oostenrijksche zuster van Alerdier; zij verzorgt alle zieken behalve kraamvrouwen; de andere is een leekenverpleegster, een Geldropsch meisje, in het bezit van het diploma voor vroedvrouw, zij verzorgt uitsluitend de kraamvrouwen. — Het Wit-Gele kruis is een teken voor Geldrop; met name de kinderstervfte wordt beduidend minder.

Van de bestrating werden beduidende sommen ten koste gelegd; met financiële steun van de particulieren werden de trottoirs vernieuwd of verbeterd.

Voor de beeryerwacht is veel liefhebberij.

Commandant van den vrijwilligen motordienst in Noordbrabant is Wethouder Bn van Sijpl.

Het gaat de industrie niet best; de moeilijkste tijd was voor 4 maanden bij gelegenheid van den sterken val van de Belgische frank. Een had gemeente op een meer de zorg voor 70 werklozen. Op het moment is de werkloosheid geheel overwonnen.

De gemiddelde loonen der arbeiders bedragen $\text{ƒ} 18$.

De geest van het werkvolk is goed.

Bij de laatste stemming werden 20 socialistische stemmen uitgebracht.

Geldrop